

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 14. Tametsi Ecclesia nunquam dubitaverit de tanta Dei in
condonandis peccatis misericordia, ut peccatores quoscumque, quamlibet
multorum & enormium criminum reos, toties in gratiam recipiat, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

de solis orthodoxa fidei cultoribus (exclusis parvulis, qui ante usum rationis obeunt) sermo sit. Quod & a nobis multiplici divinarum Scripturarum, & SS. Patrum autoritate, multiplici item ratione to. 1. hujusce Theologiæ Sanctorum Prolegom. 2. cap. 16. ostensum est.

- 192 Bene quidem sperare licet de salute eorum, qui sub vitæ exitu, signa dant penitentiae. Flagitiorum tamen hominum (quorum longe major est numerus, quam timoratorum) penitentia se-
ra, post vitam in continuis peccatis, vel in perpetuo Confessionum & relapsuum circulo peractam) juxta SS. Patres raro est vera.

CAPUT XIV.

Tametsi Ecclesia nunquam dubitaverit de tanta Dei in condonandis peccatis misericordia, ut peccatores quoscunque, quamlibet multorum & enormium criminum reos, toties in gratiam recipiat, quoties ad ipsum toto corde conversi penitent sicut oportet. Nunquam etiam dubitaverit de data sibi ab unigenito Filio Dei potestate toties remittendi peccata, post baptismum commissa, quoties debita cum dispositione suis ea clavibus subiciuntur. Non ideo unquam credidit, absolutionem à se impartiendam peccatoribus quibuscunque, se contritos asserentibus, statim atque peccata sua confessi, absolutionem petissent, cum verbali promissione emendationis, tametsi manifesta non esset indispositio ipsorum.

- 193 **P**robatur 1°. quia tanta olim cum distinctione Ecclesia usa fuit suâ illâ potestate, ut pluribus sæculis semel dumtaxat, extra mortis articulum, absolverit post baptismum lapsos in graviora crimina, quæ publicâ multabat penitentia, solumque in morte absolverit relapsos in ea, seu aliquod eorum, post unam penitentiam & absolutionem. Priorem partem antiquissimorum Patrum testimonium probat Morinus l. 5. c. 27. Hermæ nimirum (S. Pauli discipuli) Clementis Romani, Clementis Alexandrini, Tertulliani, Origenis. Quod & cap. 28. demonstrat ex Concilio Eliberitano, Paciano, Ambrosio, Hieronymo, Augustino, & Concilio Toletano III.

- 194 Posteriores partem, quod solum in morte absolverit relapsos, &c. multis rationibus & autoritatibus probat ibidem c. 29. & 30. Et idem cum Morino tradunt Albaspinæus (Episcopus Aurelianensis) observationum l. 2. observat. 2. & Dionysius Petavius in doctissimis suis ad Epiphanium admonitionibus heresi 59. Qui omnes pariter ostendunt, relapsos in dicta crimina, privata penitentia beneficio, ad communionem pacemque reverti minimè potuisse, glissasque Scholasticorum verbis & praxi Antiquorum non satisfecere.

- 195 Graviora porro crimina, erga quæ tam districta fuit veteris Ecclesiæ disciplina, fuerunt idololatria, homicidia, mœchia, fornicatio, eorumque manifestæ species. Fornicationem namque (hodie, prohi dolor! communissimam) inter graviora illa fuisset computatam, perspicuum est ex Tertulliano l. de pudicitia c. 1. & 12. Paciano parænesi ad penit. Chrysostomo hom. 17. in Mattheum, &c. His à sæculo quarto addita fuere sacrilegium (ut videre est apud Augustinum hom. 27. inter 50.) perjurium, falsum testimonium, furtum, rapinæ, ebrietas assidua, &c. ut videri potest apud Cælarium homil. 8. Fulbertum Carnotensem. 2. ad populum, Morinum l. 5. citato c. 4.

Imò certum aliquibus viris doctis videtur ex Cypriano epist. 52. Innocentio I. epist. 3. ad Exuperium, & variis canonibus Concilii Eliberitanæ, nonnullorum criminum reus, ut mœchia, &c. ante Zephirini Pape tempora, aulterioris disciplina studio, absolutionem, in quibusdam Provinciis, etiam in morte, negatam fuisse, eorumque reos ad Deum pro venia remissos fuisse, prout ostendunt Merbesius dissert. 4. de penit. q. 79. Morinus l. 9. c. 15. Cardinalis Bona de rebus liturg. lib. 1. c. 17. ubi sic: *Quibusdam sceleribus, quæ atrociora visa sunt, omnem prorsus veniam spem, omnem penitentiam Ecclesia denegabat: adeo ut qui ea commississet, quamvis à divina misericordia eorum remissionem vere contritionis subsidio obtineret, nunquam tamen posset cum Ecclesia reconciliari. Ea erant idololatria, homicidium & adulterium.* Constat hoc ex Tertulliano l. de pudicitia, ubi jam factus Montani assecla, propterea invehitur in Decretum Zephirini Pape (quo dicitur: *Ego & mœchie & fornicationis delecta, penitentia sanctis dimitto.*) Idem liquet ex Concilio Eliberitano, & ex epistola Innocentii I. ad Exuperium, in qua ait, duriorum fuisse observantiam tempore persecutionum, ne communionis concessa facultas, homines de reconciliatione securos, non revocaret à lapso. Reverti autem Ecclesiæ pace, rigorem illum in misericordiam commutatam esse.

Nec in quibusdam dumtaxat Provinciis rigor anepidictum observatum fuisse, sed tribus prioribus sæculis in solemniori more fuisse, ut videlicet idololatræ, mœchie, & homicidæ, non obstante quâcumque penitentia, ne in morte quidem absolventur, Merbesius loco citato post Albaspinæum probare conatur. Saltem id in Iohanni more fuisse, etiam in Romana Ecclesia, erga relapsos in aliquod ex dictis criminibus, viri cruditi censent.

Quidquid de eo sit, apostatis, & ab Ecclesia e-
jectis (si post suam ejectionem penitentiam agere non curassent, sed toto postea vitæ tempore voluptatibus se dedissent) sicut & totâ post baptismum vitâ impiis, penitentiam demum in morte poscentibus, absolutionem tribus prioribus Ecclesiæ sæculis, non desperatione veniæ, sed rigore disciplinæ negatam fuisse, Morinus optimè demonstrat lib. 10. c. 1. & 2.

Incredibile verò est, omnibus supradictis absolutionem negatam fuisse, eò quod certa credetur indispositio ipsorum; imò certum videtur ex ipsis periculis vel certò moraliter dispositos fuisse, vel totum incertò, seu dubiè indispositos; cum ex ipsis plerique penitentiam & absolutionem cum lacrymis, gemitibus, & precibus magnis peterent.

Secundò assertio probatur, quia Ecclesia, veteresque Patres semper horruerunt, & vehementer horruerunt se periculo exponere margaritis spargendi ante porcos, id est Sacramenta conferendi indispositis, ut Morinus ostendit lib. 1. cap. 17. *Incredibilis est (inquit) ea cura & sollicitudo, quâ afferebantur, & quasi torquebantur, ne id aliquando contingeret. . . . Ne igitur in Sacramentorum administratione fallerentur, & cum impuris, hoc est peccatoribus, ea communicarent, eos per varios purgationis modos, scelerum confessione præmissâ, multis annis deducebant. Si quid verò sceleris novi exorirebatur, cum Concilia frequenter celebrabant Episcopi, ut quâ ratione penitentiam & expiandum esset, providerent. Nec hæc sollicitudine contenti, si quid paulò insolentius accidebat, Episcopus longe distans, & præcipue Romanum Pontificem, de remediis insolenti morbo adhibendis consulabant. Imò cum purgationis peccatorum modus erat vel remittendus, vel intensus,*

denus, eadem diligentia & sollicitudine vicinis consuebant, Concilia habebant, nec unquam patientur, privatim confessorum curacionis modos peccatoribus adhiberi. Siquis id fecisset facinus, statim severa censura vindicabant.

201 Ne autem in hac curacione & communione fallerentur, hanc antiquam regulam observabant, ut esse conciliationem & communionem reddendam, quibus Deus redderet, juxta divinam sententiam Act. 10. latam: "Quod Deus purificavit, tu commune ne dixeris." Credebant insuper, atque hoc erat potissimum totius discipline pœnitentiæ fundamentum, operum canonicè pro peccatis injunctorum sedula præstatione internam cordis compunctionem augeri & accendi, iram Dei mitigari, Deum pœnitentibus placari, pœnas æternas, peccatis debitas, non modo fruistrari, sed etiam extinguere, ita ut qui junctum à sacerdote operum humiliter perfectisset, peccatorum veniam à Deo promereretur, ac proinde ab Ecclesia eandem mercedem consequeretur: eò quid rata haberet Deus in celo, quæcumque Ecclesia in terra de peccatis iudicia faceret. Non negabant peccatoris compunctionem tam ardentem & inflammatam esse posse, ut uno momento perfectam à Deo peccatorum remissionem obtineret, omnesque inferorum pœnas extingueret. Sed hoc rarum esse, & si quando contingeret, incognitum esse præstabantur. Ideo ut pœnitentium conversionem explorarent, atque illius inflammationem pœnitentes à Deo promererentur, opera varia injungebant, quibus diligenter peractis, eos purgatos esse & sanatos, Deo æconomiam Ecclesie approbante, non dubitabant, atque ut verè tales à Deo habitos reconciliabant, & Communionem donabant. Si verò morbo correpti, pœnitentiam petebant, aut grave aliquod periculum ipsorum anima aut corporis metueretur, morbo urgente, aut periculo alio imminente, reconciliationem concedebant, pœnitentià nullà, aut brevi imposità, ægrotis autem tantum indicatà eà conditione, ut si morbo superstitis essent, eam exequerentur. Sed cum præter verba, gemitusque morientis, nihil esset eis de sinceritate, & juxta quantitatem compunctionis compertum, de salute rarè pœnitentium diffidere plurimum, nihil velle certi affirmare prædicabant. Absolvebant tamen, natè potius esse (in dubio cujus longius examen temporis angustia non patiebantur) favere pœnitenti, quam Sacramento: cum Sacramentum propter pœnitentem sit institutum.

202 His præmissis deinde Morinus ex perspicuis antiquorum Patrum testimoniis demonstrat, ipsos diligentissimè semper cavisse, ne quemquam absolverent, quem prius à Deo vel absolutum, vel Sacerdotum ministerio curacione peractà absolvendum, quantum homini iudicare fas est, certò non crederent. Igitur certum est ipsos non credidisse, se debere absolvere contentes toties quoties absolutionem poscerent, nec ipsorum manifesta foret indispositio; imò ordinariè non prius ipsos absolvisse, quam certa ipsis appareret ipsorum dispositio, quantum fas esset homini iudicare. Et eandem fuisse antiquorum Scholasticorum sententiam ex ipsorum testimoniis cap. 18. demonstrat.

203 Capite verò 19. demonstrat, quòd suam illam præxim tunc Patres temerabant, cum pœnitentium mors urgebat, vel aliquod salutis periculum immincebat. Tunc enim (inquit) tam certa sincere pœnitentiæ argumenta non iudicabant attendenda. Cum enim atrocitas Decianæ persecutionis lapsorum ingentem multitudinem Ecclesie peperisset, & ipsi (imprudens Confessorum litteris muniti) pacem sibi reddideri, nullà actà pœnitentià, insolenter efflagitarent, Cyprianus cum Clero suo, Clerus quoque Romanus (Sede vacante per mortem Fabiani) Decreto provisorio statuerunt, pa-

Tom. III.

cem lapsis moribundis dari; sanos verò expectare, donec (persecutione sedatà) Concilia celebrarentur, ibique quà ratione pax unicuique reddenda foret, definiretur. Sedatà paulò persecutione, Romæ & in Africa habitis Conciliis, statutum est, pacem Libellaticis dandam, nullà alià actà pœnitentià, præter eam, quam à suo se lapsu egisse probabant. Sacrificatorum verò pœnitentiam diu trahendam, antequam pax ipsis redderetur, nisi mors urgens aliud exigeret. Si nullo periculo urgerentur, ipsos non reconciliandos, priusquam impleissent pœnitentiæ tempus sibi recènter constitutum. Quia tamen paulò post statutum istud nova persecutio imminere visa est, decerunt esse ut nullà interposità molà pax omnibus redderetur. Quia Concilia tunc habita censuerunt, sufficere quòd ex eorum gemitibus & inchoata pœnitentia probabilis conjectura haberetur, Deo acceptam esse posse ipsorum reconciliationem. Hæc omnia ex epist. 52. & 54. Cypriani, pulcherrimèque rationibus, ab eodem Cypriano deductis, perspicuè ibi probat, ostendens à Cypriano solidissimè dissolvi omnia in contrarium objecta.

204 Interim videat hinc Lector, veteres Patres ad absolutionem dandam lapsis in enorme crimen (quale erat in persecutione idolis sacrificasse) extra mortis vel salutis periculum hadè fuisse contentos probabilis conjecturà, ex ipsorum fletibus & inchoata pœnitentià petità, de dispositione ipsorum; sed certius argumentum istius dispositionis requisivisse. Nec promde extra mortis vel salutis periculum ipsos ad absolutionem dispositos censuisse ex folis fletibus & inchoata pœnitentia, multò minus ex folis verbis ipsorum; sed certiora ad id credendum argumenta postulasse. Ex quo manifestè tandem conficitur, Ecclesiam & Patres, extra mortis & salutis periculum, olim non absolvisse lapsos in enorme crimen, quoties absolutionem contentes poscebant, tamen manifesta non esset indispositio ipsorum: nec per consequens, extra periculum illud, ante impletum pœnitentiæ tempus, ipsis se dispositos asserentibus ordinariè credidisse in solo verbo ipsorum, tamen manifesta non apparet ratio in contrarium: eam ne ipsos quidem dispositos crediderint, dum non folis verbis, sed & fletibus & inchoatà pœnitentià se dispositos asserbant, tamen manifesta non esset indispositio ipsorum. Quod ex dicendis magis magisque demonstrabitur.

CAPUT XV.

Rei grandium criminum, v. g. fornicationis, olim sacramentaliter non absoluebantur, nisi post actam pœnitentiam canonicam.

Veritas ista constabit ex dicendis cap. 17. & 18. 205
Vide ibi.

CAPUT XVI.

Quando speciales ob causas, v. g. ob mortis periculum, ante actam pœnitentiam canonicam, dictis peccatoribus absolutio data fuit, absolutionis istius valorem & fructum Patres in dubium revocaverunt.

Ita Morinus lib. 4. c. 11. n. 11. ubi sic: *Quamquam variis occasionibus explicatis, aliisque occurrentibus, nullà imposità pœnà absolutionem & communionem graviter peccantibus Patres largiuntur (verbis & fletibus præsentibus eorum contenti, uti n. 9. præmiserat) longè tamen pluri faciebant fructum reconciliationis, pœnitentià legitime*
Gg